

Gestalt psihologija

Općenito

Gestalt psihologiju prvi je puta predstavio njemački psiholog [Max Wertheimer](#)¹⁾ 1912. godine, kada je objavio rad o optičkoj iluziji zvanom *prividno kretanje*. U tom je radu analizirao iluziju koja seriju statičnih slika percipira kao pokret, baš poput filma. Pretpostavka da je **cjelina puno više od samog zbroja njenih dijelova** glavno je načelo gestalt psihologije.

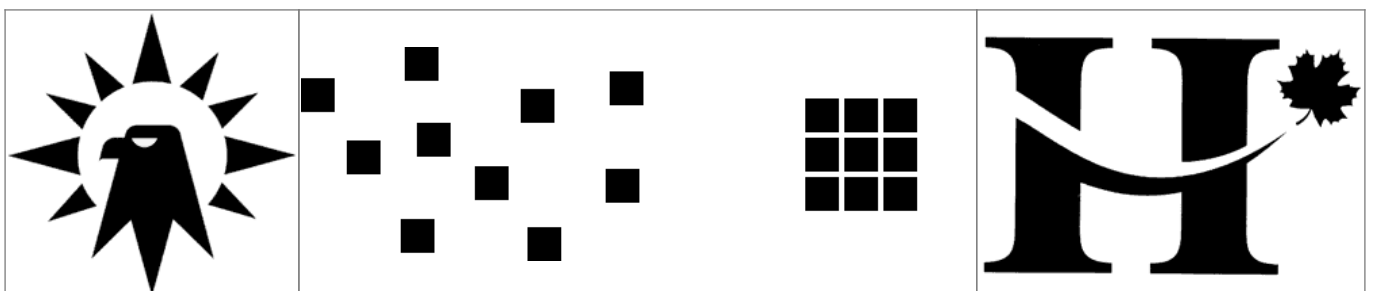
Što je Gestalt psihologija?

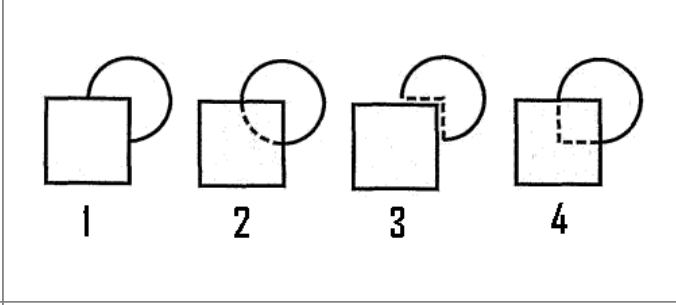
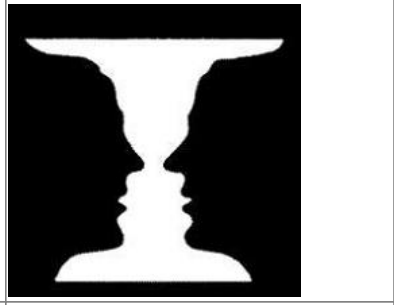
Gestalt teorija predstavljena je kao **suprotnost** dotad dominantnom **strukturalizmu**, koji je tvrdio da kompleksnost percepcije može biti shvaćena razbijajući je u manje, osnovne dijelove iskustva, kao što je primjerice cjepkanje grafičke forme u set točaka ili melodije na niz zvukova. Gestaltisti su **napali tu teoriju**: ista melodija može biti prepoznata i ako je se odsvira u drugačijem ključu, a pravokutnik može biti percipiran kao pravokutnik i kroz druge oblike, ne samo crtanjem četiriju linija. Ideja Werheimera bila jest da je mogućnost **percipiranja objekata sposobnost živčanog sustava**, koji ima tendenciju **zajedničkog grupiranja objekata** koji su **blizu**, **slični**, koji čine **glatke linije**, **oblikuju većinu lika dovoljnu za prepoznavanje**. Ovo su četiri Wertheimerova **načela grupiranja**²⁾:

- **Sličnost**- objekte **sličnih obilježja** (primjerice oblika ili boje) percipirat ćemo kao cjelinu
- **Blizina**- objekte koji su **blizu** jedan drugome doživjet ćemo kao da su grupirani zajedno
- **Kontinuitet**- objekti koji zajedno definiraju **glatke linije** ili **krivulje** percipit će se zajedno
- **Zatvorenost**- ako je **prikazan dovoljan dio nekog lika**, percipirat ćemo taj lik kao cjelinu nadopunjujući ga dijelovima koji nedostaju

Danski psiholog [Edgar Rubin](#) 1921. godine predstavio je još jedan važan gestalt aspekt organiziranja (iako sam nije bio geštaltist), percepciju **figure i pozadine**. Rubin je predložio da grupa povezanih objekata može mentalno biti shvaćena kao objekt (figura) ili kao površina iza nje (pozadina) dok formulirani uvjeti odlučuju kada će što od toga biti percipirano.

Zadnje načelo Gestalt psihologije jest *Prägnanzov princip*, koje tvrdi da kada vizualni podražaj može biti interpretiran na više načina (kao na primjer djelomično skrivena figura), ljudi imaju tendenciju **organizirati** ga kao **jednostavan**, **uobičajen** i **simetričan** koliko god to uvjeti (informacije dohvaćene retinom oka) dopuštaju. Gestalisti ovo objašnjavaju kroz ideju električnog polja mozga koji doseže stanje minimalne energije, no ta je teorija danas u potpunosti odbačena.

<p>1. Sličnost³⁾ - slični objekti su formirani skupa da čine sunce oko glave orla</p>	<p>2. Blizina⁴⁾ - kada su blizu, devet kvadratića čine cjelinu, a kada nisu, percipiraju se kao različiti objekti</p>	<p>3. Kontinuitet⁵⁾ -glatka linija se percipira kao kontinuitet</p>
		
<p>4. Zatvorenost⁶⁾ - prisutno je dovoljno elemenata da stvorimo mentalnu sliku pande</p>	<p>Prägnanz⁷⁾ - dvosmisleni uzorak (1) je prepoznat kao par najjednostavnije mogućih oblika (krug i kvadratić koji ga djelomično prekriva</p>	<p>Percepcija figure i pozadine: Rubinov pehar⁸⁾ - ako je crni dio u prvome planu prepoznat ćemo dva lica, a kada je bijeli dio slike u prvome planu vidjet ćemo pehar, no oba lika nikada ne mogu biti percipirana u isto vrijeme</p>

Pogled gestaltista na učenje i rješavanje problema bile su suprotne do tad dominantnim prebihevorističkim i bihevorističkim pogledima. Wertheimer je naglasio važnost gledanja **cijele strukture problema**. Köhler je izvodio eksperimente učenja na životinjama putem tehnike pokušaja i pogrešaka. U svom najpoznatijem primjeru učenja uvidom kod životinja dao je majmunu imena Sultan štapove koji su, ako povezani skupa, mogli činiti duži štap te je stavio bananu izvan njegova kaveza i van njegova dometa. Sultan je, nakon promatranja situacije, iznenada skočio, spojio štapove i dohvatio bananu. Pronalasku točnog rješenja problemu slijedila je pojava uvida. To predstavlja **učenje uvidom**, koje ima sljedeće značajke⁹⁾:

- Prijelaz između vremena prije rješenja i rješenja je iznenađan i potpun.
- Kada je nađeno rješenje problema, izvedba je glatka i bez pogrešaka.
- Učenje uvidom rezultira dužim zadržavanjem.
- Načelo naučeno uvidom može vrlo lako biti primijenjen na druge probleme.

Koje je praktično značenje Gestalt psihologije?

Wertheimer je predložio korištenje gestalt načela u obrazovanju. On je suprotstavio **produktivno razmišljanje** i **učenje napamet**, koje se događa **bez razumijevanja**. Ljudi, za razliku od životinja, mogu učiti ne samo kroz uvjetovanje ili putem pokušaja i pogrešaka, već i kroz **objašnjenja, mijenjanjući** svoje **kognitivne strukture** kako bi postigli kognitivnu strukturu onoga koji objašnjava, a to ne bi trebalo biti pretvoreno u učenje napamet. Rješavanje problema predstavlja učenje s razumijevanjem koristeći gestalt načela. Takvo učenje pamti se dugo vremena, i može biti primijenjeno i na druge situacije. Stoga gestaltisti predlažu da oni koji uče trebaju biti **poticani da otkriju** cijelu prirodu ili veze između elemenata problema, ali također i da **isključe implicitne pretpostavke** koje mogu biti netočne. S obzirom da ljudski um funkcionira u skladu s navedenim načelima, nastavni dizajn bi trebao biti temeljen na **blizini, zatvorenosti, sličnosti i jednostavnosti**. Primjena gestalt zakona bila je predložena i za dizajn **kognitivnih mapa** (uzimajući u obzir boje, oblike i grupiranje), gdje je dala **pozitivne rezultate**¹⁰⁾.

Kritike

Gestalt teorija najviše je kritizirana zbog:

- toga što je bila previše **deskriptivna umjesto da nudi objašnjenja** i modele za objašnjenje fenomene,
- **istraživanja subjektivnih iskustva** kao što je percepcija,
- **nedostatka preciznosti** pri opisivanju i korištenju kvalitativne deskripcije
- **opovrgavanja** osnovnog znanstvenog pristupa koji definira **cjelinu kao skup svojih dijelova**

Gestalt teorija je nadahnula psihologe kao što su [Kurt Lewin](#) i [Kurt Goldstein](#), da ju uključe i u druge aspekte psihologije. Pogledi gestalt psihologije također su utjecali i na kasnije kognitivističke teorije.

Ključne riječi i najvažnija imena

- **gestalt, figura/pozadina, prägnanz, blizina, zatvorenost, sličnost, jednostavnost**
- [Max Wertheimer](#), [Wolfgang Köhler](#), [Kurt Koffka](#)

Literatura

TIP: Teorije. [Geštalt Teorije\(Wertheimer\)](#).

[Boeree, G. General Psychology - Perception and Interaction.](#)

Pročitaj više

[Koffka, Kurt. Principles of Gestalt Psychology. Routledge, 1999.](#)

[Koffka, K. Perception: An introduction to the Gestalt-theory. Psychological Bulletin, 19, 531-585. 1922.](#)

[Wertheimer, M. Laws of Organization in Perceptual Forms. Translation published in Ellis, W. A source book of Gestalt psychology \(pp. 71-88\). London: Routledge & Kegan Paul. 1938.](#)

1)

[Boeree, George. Gestalt Psihologija.](#)

2)

[Gestalt psihologija](#)

3) , 4) 5)

6)

slike pozajmljene sa:[Rock, I. i Palmer, S. The Legacy of Gestalt Psychology. Scientific American, 263\(6\), str 48-61. 1990.](#)

7)

Slike pozajmljene sa: [Rock, I. and Palmer, S. The Legacy of Gestalt Psychology. Scientific American, 263\(6\), p48-61. 1990.](#)

8)

slike pozajmljene sa [Psych Web - Gestalt Psihologija](#)

9)

[Ahmad, A. Gestalt School on Learning. Ppt presentation.](#)

10)

[Wallace, D., Wandell, S., Ware, A. and Dansereau D. The Effect of Knowledge Maps That Incorporate Gestalt Principles on Learning. The Journal of Experimental Education 67, no. 1: 5-16. 1998.](#)

From:
<https://www.learning-theories.org/> - **Learning Theories**

Permanent link:
https://www.learning-theories.org/doku.php?id=hr:learning_theories:gestalt_psychology&rev=1386872859

Last update: **2023/06/19 15:49**

